

III. İŞYERİ TEMSİLCİLİĞİNİN ÖNEMİ

Kısacası sendikayı; iş gücünü satarak geçinenlerin kendi hak ve çıkarlarını koruyup yükseltmek üzere kurdukları ekonomik-demokratik mücadele örgütü olarak tanımlayabiliriz.

Sendikanın bağımsız bir tüzel kişiliği vardır. İşyeri temsilcisi sendikayı işyerinde somutlayan kişidir. Yani temsilcinin bir yandan sendika-işveren bir yandan da işyeri-sendika bağlamında ikili bir işlevi vardır. Bu işlevlerde başarılı olamayan sendikalar gelişemez.

Sendikal çalışmaların odağı; şubeler, lokaller değil işyeri olmalıdır. Temsilcinin işlevli olduğu yerlerde sendika ayakta kalır, öteki yerlerde ise sürünür.

Diyoruz ki: Eğitim çalışanları nerede ise EĞİTİM-SEN orada olmalıdır.

Ne var ki işyeri temsilcileri deyim yerindeyse el yordamıyla yürüyorlar. Yeterli kaynaktan yoksunlar. Çalışmalarında başvuracakları pratik bir el kitapları olmalıdır. Bu çalışma böylesi bir gereksinmeyi karşılamayı amaçlamaktadır.

Ülkemizde memur-işçi ayırımının giderek kaybolması yani kol işçiliğinin giderek beyin işçiliğine dönüşmesi ve beyin işçisi olan memurların devlet yapısı içindeki ayrıcalıklı konumlarını yitirmeleri paralel gitmektedir.

Ülkemizde de memur örgütlenmesinden çok önce işçi örgütlenmesi olmuştur. Aynı şekilde işyeri temsilciliği konusu da işçi örgütlenmeleriyle ilgilidir ve bizde işyeri sendika temsilciliği 1936'da çıkarılan 3008 sayılı İş Kanununda getirilen "işçi mümessilliği" ile yasalara girmiştir.

Sınıf temelinde sendika kurmanın yasak olduğu bu yıllarda işçi temsilcisinin, bireysel ve toplu iş uyuşmazlıklarının çözümünde bazı görevleri yerine getirmesi gerekiyordu. Ne var ki bu dönemde ancak 20 ve daha fazla işçi çalıştıran yerlerde işçi temsilcisi seçilme zorunluluğu vardı. Daha az işçili yerlerde ise, çalışan işçilerin çoğunluğu istiyorsa seçiliyordu.

1946 yılından itibaren işçiler sınıf esasına dayalı sendika kurma hakkına kavuştular. Bu dönemde yine işçiler, işçi temsilcilerini seçiyorlardı. Temsilci sendikalı veya sendikasız olabiliyordu.

1963'te çıkarılan 274 sayılı Sendika Yasası işçi temsilciliği yerine "İşyeri Sendika Temsilciliği"ni getirdi. Bu yenilik, sendikaların güçlenmesine olumlu etki yaparken; sendikasız işçilerin işçi temsilcileri aracılığıyla işveren karşısında oluşturdıkları kısmi örgütlülüğü yok etmiş oldu.

12 Eylül ertesinde işyeri sendika temsilciliği kaldırılmadı ama temsilciliklerin oluşumu, çalışması ve güvenesi konularında önemli kısıtlamalar getirildi. Bu durum, biz eğitim iş kolu çalışanlarının işyeri temsilciliği konusunda gözümüzü kendi mücadelemizle elde edeceğimiz daha geniş haklara çevirmemizi gerekli kılıyor.

Sendikalar Yasası'nın 34. maddesi işyeri temsilcisinin toplu iş sözleşmesinde taraf olan sendika tarafından atanmasını ön görüyor. Bu durum sıkıntılar yaratmaktadır. Atamanın yaratacağı sorunlar, çalışanların seçtiği kişileri temsilci olarak atamak suretiyle giderilmeye çalışılmaktadır.

EĞİTİM-SEN'de temsilciliğin ilk oluŐması sırasında temsilci seğilememesi ya da seğilecek kiŐi Đıkmaması durumları dıŐında temsilciler seğimle belirlenmektedir.

İŐyerleri sendikal ĐalıŐmanın temel alanlarıdır. Bizim iŐkolumuzda sĐzleŐme yetkisi alınıncaya kadar işyeri temsilciliği hem Đrgütlenme hem de haklar elde etme bakımından Đnemli bir iŐlev gĐreceklere. Bu ikili mĐcadele nedeniyle bu konuya ciddi olarak eğilmek zorunludur.